

معماری باغ کتاب
و نمود تعاملات فرهنگی در آن

www.ketab.ir

نویسندگان:

پریسا سهرابی مروشی

مبینا روحی

سرشناسه	:	سهرابی مروشی، پریسا، ۱۳۶۷-
عنوان و نام پدیدآور	:	معماری باغ کتاب و نمود تعاملات فرهنگی در آن / نویسندگان پریسا سهرابی مروشی، مبینا روحی.
مشخصات نشر	:	تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۶ ص.: مصور(بخشی رنگی)، جدول.
شابک	:	978-600-482-207-7
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۳۲-۱۳۶.
موضوع	:	باغ کتاب تهران
موضوع	:	کتابخانه‌ها — معماری
موضوع	:	Library architecture
موضوع	:	کتابخانه‌ها — ایران — معماری
موضوع	:	Library architecture -- Iran
موضوع	:	ساختمان‌های کتابخانه — طرح و ساختمان
موضوع	:	Library buildings -- Design and construction
موضوع	:	اجتماع‌های فرهنگی — طرح و نقشه
موضوع	:	Community centers -- Designs and plans
موضوع	:	اجتماع‌های فرهنگی — ایران — تهران
موضوع	:	Community centers -- Iran -- Tehran
موضوع	:	کتابخانه‌های عمومی
موضوع	:	Public libraries
شناسه افزوده	:	روحی، مبینا، ۱۳۶۶
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ م۷/س۹۶۷۹ Z6۷۹
رده بندی دیویی	:	۰۲۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۴۲۸۹۴۵

نام کتاب	:	معماری باغ کتاب و نمود تعاملات فرهنگی در آن
نویسندگان	:	پریسا سهرابی مروشی - مبینا روحی
صفحه آرا	:	اکرم ملک نژاد
طراح جلد	:	آرش جهانی
تیراژ	:	۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	:	اول ۱۳۹۷
قیمت	:	۱۶۵۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۲-۲۰۷-۷

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن تماس: ۶۶۴۰۲۷۲۲

WWW.NedayeKarafarin.ir

فهرست منابع

۹.....	مقدمه
۱۱.....	فصل اول: فرهنگ
۱۱.....	مفهوم فرهنگ
۱۲.....	منشاء فرهنگ
۱۳.....	ارتباط بین فرهنگ و جامعه
۱۳.....	نسل جدید در پویش و تحولات فرهنگی
۱۴.....	تعریف فرهنگ از دیدگاه صاحب نظران
۱۵.....	هویت فرهنگی
۱۵.....	هویت فرهنگی ایرانیان
۱۷.....	تعاملات فرهنگی
۱۸.....	اهداف و آثار ماملات فرهنگی
۲۱.....	فصل دوم: کتابخانه
۲۱.....	تعاملات اجتماعی و کیفیت فضایی
۲۱.....	تعریف کتابخانه‌های عمومی
۲۲.....	اهداف و وظایف کتابخانه‌های عمومی
۲۲.....	کتابخانه و تلفیق آن با باغ
۲۳.....	پیوند با طبیعت در معماری کتابخانه‌ها
۲۴.....	کتابخانه‌های امروزی همگام با شرایط محیطی و اقلیم
۲۴.....	مزایای بهره‌مندی از معماری اکولوژیک در طراحی کتابخانه
۲۵.....	مؤلفه‌های معماری لازم در طراحی کتابخانه همگام با طبیعت
۲۶.....	نور طبیعی
۲۶.....	آکوستیک
۲۷.....	کافی بودن مساحت فیزیکی
۲۷.....	دسترسی آسان به کتابخانه
۲۷.....	در نظر گرفتن فضاهای خدماتی - رفاهی در کتابخانه
۲۷.....	امکان استفاده معلولین از ساختمان کتابخانه
۲۹.....	فصل سوم: باغ
۲۹.....	مفهوم و تعریف باغ
۳۰.....	مفهوم معمارانه باغ
۳۱.....	مفهوم پدیدار شناسانه باغ

۳۱.....	تاریخچه باغ در ایران
۳۲.....	باغ ایرانی چیست؟
۳۳.....	عناصر باغ ایرانی
۳۴.....	نقش عناصر طبیعی در باغ ایرانی
۳۵.....	موقعیت و جایگاه باغ ایرانی (نظام استقرار)
۳۶.....	نظام ساختاری باغ ایرانی
۳۷.....	هندسه باغ ایرانی
۳۸.....	راه و سیرکولاسیون حرکتی در باغ ایرانی
۴۱.....	فصل چهارم: نمونه‌های کتابخانه و باغ کتاب
۴۱.....	کتابخانه
۴۲.....	کتابخانه و نمود تاثیر طبیعت در آن
۴۳.....	باغ کتاب
۴۳.....	پیشینه کتاب و کتابخانه در ایران
۴۵.....	کتابخانه‌های ایران پیش از اسلام
۴۷.....	باغ کتاب تهران
۴۸.....	ایده اولیه تأسیس باغ کتاب
۴۹.....	توصیف باغ کتاب تهران از زبان معماران
۵۱.....	مجموعه‌ای از قابلیت‌ها و عملکردهای باغ کتاب تهران
۵۱.....	اهداف باغ کتاب تهران
۵۱.....	ویژگی‌ها و امکانات باغ کتاب تهران
۵۲.....	فضاهای جنبی باغ کتاب تهران
۵۳.....	فضاهای رفاهی باغ کتاب تهران
۵۳.....	فضاهای داخلی باغ کتاب تهران
۵۵.....	معرفی اسناد طرح باغ کتاب تهران
۵۸.....	کتابخانه مرکزی سیاتل
۵۸.....	متن ارائه شده در ارتباط با طرح توسط معماران اثر
۶۵.....	ویژگی‌های کتابخانه مرکزی سیاتل
۶۶.....	جزئیات ساختاری کتابخانه مرکزی سیاتل
۶۸.....	پارک شفق
۶۸.....	ویژگی‌های پارک شفق
۶۸.....	موقعیت شهری و اجتماعی
۶۸.....	سایت و توپوگرافی

۷۰.....	نظم و تقسیم فضاهای پارک
۷۳.....	معماری منظر
۷۵.....	کتابخانه ملی (تهران)
۷۵.....	تاریخچه ساختمان کتابخانه ملی
۷۶.....	مشخصات عمومی پروژه ساختمان کتابخانه ملی ایران
۷۶.....	طرح معماری و سازه ساختمان کتابخانه ملی ایران
۸۲.....	نمایش پلان‌های مجموعه
۸۳.....	مرکز فرهنگی و گالری پل کله
۸۳.....	معرفی بنا
۸۴.....	معرفی مار بند
۸۵.....	روز طراحی و ایده‌های طرح
۸۷.....	طراحی معماری بنا
۹۰.....	ساختار و سازه بنا
۹۲.....	معرفی اسناد طرح پروژه پل کله
۹۵.....	فصل پنجم: اصول طراحی کتابخانه‌ای عمومی (باغ کتاب)
۹۵.....	استانداردهای فضایی طراحی کتابخانه عمومی
۹۶.....	سالن ورودی (دهلیز)
۹۶.....	سرسرای ورودی
۹۶.....	مخزن
۹۸.....	تالار مطالعه
۹۹.....	بخش امانات
۹۹.....	برگه دان
۹۹.....	بخش نشریات
۱۰۰.....	مخزن خدمات چند رسانه‌ای
۱۰۰.....	محل خدمات چند رسانه‌ای
۱۰۱.....	محل خدمات اینترنتی
۱۰۱.....	آماده سازی
۱۰۲.....	بخش فهرست نویسی
۱۰۲.....	محل نگهداری وسایل اعضاء
۱۰۲.....	رختکن کتابداران (رختکن کارمندان)
۱۰۲.....	محل استراحت
۱۰۲.....	سرویس بهداشتی کاربران (مردان و زنان)

۱۰۳.....	بخش اداری
۱۰۳.....	سرویس بهداشتی کارکنان
۱۰۳.....	آبدارخانه
۱۰۳.....	تکنیر، پرینت، کپی
۱۰۳.....	نمازخانه
۱۰۴.....	اتاق‌های محققین فردی/ گروهی
۱۰۴.....	بخش کودک و نوجوان
۱۰۴.....	بخش خردسالان
۱۰۴.....	سالن گردهمایی
۱۰۵.....	کلاس درس
۱۰۵.....	پیشگاه
۱۰۵.....	بخش سبزی و حبوبات
۱۰۵.....	فروشگاه سبزی و حبوبات فرهنگی
۱۰۵.....	بوغه
۱۰۵.....	انبار
۱۰۶.....	تأسیسات
۱۰۶.....	اتاق نظافت
۱۰۶.....	پارکینگ
۱۰۶.....	فضاهای گردشگری
۱۰۶.....	چایخانه
۱۰۷.....	سالن اجتماعات
۱۰۷.....	بخش معلولین (ویژه نابینایان و معلولین حرکتی و جسمی)
۱۰۷.....	اطلاعات و پذیرش
۱۰۷.....	محل فروش کتاب
۱۰۷.....	رستوران
۱۰۸.....	نقاله کتاب
۱۰۸.....	اتاق‌های فنی
۱۰۸.....	انبار تجهیزات
۱۰۸.....	نگهبانی
۱۰۸.....	بخش انتخاب و سفارش و رده بندی
۱۰۸.....	بخش آماده‌سازی فیزیکی
۱۰۹.....	اتاق صحافی

۱۰۹.....	بخش کتب.....
۱۰۹.....	بخش نسخ دست نوشت.....
۱۰۹.....	بخش استاد دولتی.....
۱۰۹.....	سالن چندمنظوره.....
۱۰۹.....	استانداردهای طراحی کتابخانه.....
۱۰۹.....	اتاق‌های مطالعه و درب ورود و خروج.....
۱۱۰.....	استاندارد ابعاد و عمق قفسه‌ها.....
۱۱۱.....	ارتفاع قفسه‌ها.....
۱۱۱.....	استاندارد میزها.....
۱۱۲.....	امنیت در کتابخانه‌ها.....
۱۱۳.....	نگه‌داری و آرشیو.....
۱۱۴.....	دمای هوا در کتابخانه.....
۱۱۵.....	سازه مناسب برای کتابخانه.....
۱۱۵.....	طریقه حمل و نقل کتاب.....
۱۱۵.....	نورپردازی در کتابخانه.....
۱۱۶.....	استانداردهای کلی کتابخانه‌های عمومی.....
۱۱۸.....	استاندارد طراحی موزه‌ها و گالری هنری.....
۱۱۸.....	چیدمان و نمایش آثار هنری.....
۱۱۹.....	نورپردازی در گالری‌ها.....
۱۲۰.....	اصول طراحی و فضاهای مورد نیاز در طراحی موزه‌ها و گالری‌ها.....
۱۲۱.....	استاندارد حوزه اداری.....
۱۲۳.....	استاندارد رستوران‌ها (فضاهای مورد نیاز).....
۱۲۵.....	استاندارد تئاترها.....
۱۲۶.....	نسبت‌های مربوط به تالار سخنرانی.....
۱۲۷.....	اتاق‌های پرسنل.....
۱۲۷.....	صحنه و محدوده‌های جانبی.....
۱۲۹.....	منابع.....

مقدمه

در راستای اشاعه و ترویج فرهنگ کتابخوانی، کوشش در زمینه‌ی طراحی و ساخت چنین فضاها با احتساب‌ناپذیر است. علی‌الخصوص در کشور ایران که طبق تحقیقات آماری صورت گرفته میزان سرانه‌ی مطالعه در این کشور بسیار محدود می‌باشد. در ایران آمارهای متعددی گفته می‌شود و انداخته‌های اعلام شده از ۲ دقیقه تا ۷۶ دقیقه متغیر است. «محبوب، ۱۳۹۱، ۱۳۳-۱۱۷» یکی از نتایج آماری انجام شده در زمینه سرانه مطالعه با عنوان کتابخانه‌های عمومی و سرانه مطالعه سعی کرده است بر اساس آمار امانت، عضویت و دیگر شاخصه‌های کتابخانه‌ای تخمینی از میزان سرانه مطالعه در ایران انجام دهد که در نهایت بر اساس آمار امانت کتاب از کتابخانه‌های عمومی کشور چیزی نزدیک به ۱۴ دقیقه در روز بوده است که شامل انواع مطالعه کتاب، روزنامه، ادبیه و..... می‌شود. «همان»

در هر شهر نیاز به فضای عمومی بسیار ملموس است چرا که باعث ایجاد تعاملات اجتماعی و فرهنگی و عدم ارتباط اجباری مردم با یکدیگر خواهد شد. فضای عمومی در شهر یکی از مهمترین عناصر شهری است به طوری که شهر، اساساً توسط آن معرفی می‌شود. فضای عمومی به طور خاص می‌تواند محیطی مطلوب برای بروز خلاقیت باشد. از آنجا که یکی از ارکان شکل‌گیری شهر خلاق فضا است، بنابراین وجود فضای عمومی مطلوب در شهر می‌تواند بستری مناسب را برای شکل‌گیری شهر خلاق فراهم آورد. فضای عمومی مناسب به شهروندان این فرصت را می‌دهد تا خلاقیت خود را به نمایش بگذارند. «کلانتری، ۱۳۹۱»

یک شهر خلاق، یک شهر نیرومند به لحاظ یادگیری فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و..... است. از نظر "برونز" هر پدیده‌ای که بتوانیم در فضای شهری و معماری ایجاد کنیم که بر

یادگیری مردم تأثیر داشته باشد، می‌تواند یک اثر خلاقانه باشد. به عنوان مثال، چنانچه درختی در فضای شهری بتواند برای یک کودک آموزنده باشد، یک اثر خلاقانه به شمار می‌رود. خلاقیت کاملاً وابسته به یادگیری است؛ به طوری که هر قدر یک فضای شهری بیشتر به یادگیری منجر شود خلاقانه‌تر است. «سعیدی، ۱۳۸۹»

کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی، با توجه به پیشینه‌ی غنی خود، در دسترس‌پذیر ساختن اطلاعات همگام با پیشرفت‌های فناوری، مهم‌ترین و موثرترین مکان برای دسترس‌پذیری و همگانی کردن علم در جامعه محسوب می‌شوند. در میان انواع کتابخانه‌ها، کتابخانه‌های عمومی یگانه ارزشمندی در جامعه‌ی دانا محور دارا هستند. کتابخانه‌های عمومی موجب می‌شوند علم و دانش علاوه بر آنکه در دانشگاه‌ها، فرهنگستان‌ها و سایر مجامع علمی وجود دارد و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد، در میان مردم عادی هم جریان یابد و در نتیجه این امکان را فراهم می‌نماید که مردم خود نیز خالق علم و دانایی باشند. بنابراین این کتابخانه‌ها علاوه بر آنکه نقش مهمی در ترویج علم دارند، می‌توانند در ساخت و تولید علم نیز مشارکت داشته باشند و این کار از طریق تربیت و آموزش شهروندان فهیم برای جامعه‌ی دانامحور امکان‌پذیر خواهد بود. «انتظاریان و همکاران، ۱۳۸۸»